

IDEES CLAU

La responsabilitat del món del treball davant l'abandonament escolar prematur

Un mercat de treball altament segmentat

- El mercat de treball a Catalunya es caracteritza per una gran segmentació entre un mercat primari i un mercat secundari:
 - Mercat primari: ocupacions universitàries, tècnics i empleats d'oficina, obrers qualificats, operadors de maquinària, ocupacions de serveis, etc.
 - Mercat secundari: ocupacions genèriques sense titulació. Mà d'obra immigrada, dones sense estudis, joves estudiants i joves que han abandonat els estudis.
- Al mercat secundari hi ha més precarietat, menys protecció, menys oportunitats de promoció i uns salaris més baixos.
- El títol d'FP és el llindar mínim per a l'accés al mercat secundari. Donar noves oportunitats permet fer el salt i superar aquest llindar i, per tant, evitar el risc de pobresa, d'exclusió, de precarietat.

Poca vinculació entre el món laboral i el sistema educatiu en la construcció de les qualificacions

- El nostre model de definició i construcció de les qualificacions (adequacionista) és més propi dels països mediterranis que no pas dels germànics (model professionalitzador o dual):
 - Adequacionista: les empreses esperen que el sistema educatiu prepari el talent que els arribarà.
 - Professionalitzador o dual: les empreses i els sindicats acorden i codifiquen les qualificacions a partir de les professions.
- Al model professionalitzador hi ha més ajust entre oferta i demanda, més pes de les qualificacions intermèdies, més treballadors qualificats i un sistema dual d'FP.

Una estructura de qualificacions descompensada

- Al nostre mercat de treball manquen treballadors i treballadores de nivell formatiu mitjà (només un 24 %) i hi ha un pes excessiu del nivell formatiu universitari (un 46 %). A Alemanya, els treballadors de nivell formatiu mitjà són el 56 %, i els de nivell universitari, el 33 %.
- El principal factor explicatiu de les nostres altes taxes d'AEP és l'excés de llocs de treball de baixa qualificació [per l'especialització de la nostra economia en sectors que no requereixen titulacions d'entrada].
- Un model amb poca formació mitjana fa difícil importar el model dual.

El model *pull/push*

- Hi ha una relació entre el sistema educatiu i el productiu caracteritzada per un mecanisme de doble tensió (*pull/push*) que es retroalimenta: el sistema educatiu expulsa massa (és rígid i selectiu) i el sistema productiu atrau (incentiu per abandonar els estudis i posar-se a treballar). Això és especialment evident en cicles econòmics positius.
- En un model ideal, el sistema educatiu seria més inclusiu i flexible i el sistema productiu hauria de permetre, en una mesura superior, treballar i, alhora, poder obtenir una titulació d'FP.

El contracte (poc aprofitat) de formació en alternança

- La reforma laboral recent ha introduït la figura del nou contracte de formació en alternança:
 - Permet estudiar i treballar (bonificat per a les empreses).
 - No s'adreça només als qui han abandonat els estudis, sinó que és genèric.
 - Està pensat per a persones d'entre 16 i 30 anys.
- El sistema productiu no ho està aprofitant: el gener de 2023 només un 0,9 % de les contractacions de joves menors de 25 anys s'havien produït amb aquesta modalitat.

Com podem millorar la corresponsabilitat del món laboral davant l'AEP?

- Cal un abordatge més proactiu des de l'àmbit empresarial i sindical en la lluita contra l'AEP:
 - Oferir orientació professional, amb presència de gremis i organitzacions empresarials i sindicals.
 - Fomentar l'FP dual i la dimensió formativa dels llocs de treball.
 - Ajustar el perfil de les persones als llocs de treball, evitar la sobrequalificació.
 - Aprofitar el model de formació modular al llarg de la vida de la nova llei de l'FP.
- En definitiva, cal un colideratge del món educatiu, del món laboral i del món municipal per reduir l'abandonament escolar.

Aquests continguts provenen del novè **seminari** del projecte transformador **Noves Oportunitats Educatives 4.10** [«La corresponsabilitat del món del treball davant l'abandonament escolar prematur», que es va dur a terme el 14 de febrer de 2023 i va comptar amb la presència de Xavier Martínez Celorrio [professor de Sociologia de l'Educació de la Universitat de Barcelona], Silvia Miró [directora de l'Àrea de Treball de PIMEC], Ricard Bellera [secretari de Treball i Economia de CCOO de Catalunya], Oriol Homs [sociòleg investigador, expert en formació i mercat de treball], Francesc Roca [regidor i exconseller d'Educació, Ocupació i Desenvolupament Econòmic de l'Ajuntament de Tarragona] i Jesús Martín [responsable d'FP d'UGT].

Programa:

[https://www.diba.cat/documents/113226/348966465/Programa+\[2\].pdf](https://www.diba.cat/documents/113226/348966465/Programa+[2].pdf)

Vídeo complet del seminari:

<https://www.youtube.com/watch?v=ZDdg1JKRtFA>

Article de Xavier Martínez-Celorrio a «El blog de l'educació local»:

<https://diarieducacio.cat/educaciolocal/2023/02/16/la-corresponsabilitat-del-mon-del-treball-davant-labandonament-escolar-prematur/>